

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 30. mája 2013*

„Spracovanie osobných údajov — Smernica 95/46/ES — Článok 2 — Pojem ‚osobné údaje‘ — Články 6 a 7 — Zásady týkajúce sa kvality údajov a zákonnosti spracovania údajov — Článok 17 — Bezpečnosť spracovania — Pracovný čas pracovníkov — Záznamy o pracovnom čase — Prístup vnútroštátneho orgánu príslušného v oblasti dohľadu nad pracovnými podmienkami — Povinnosť zamestnávateľa sprístupniť záznamy o pracovnom čase spôsobom umožňujúcim do nich bezprostredne nahliadnúť“

Vo veci C-342/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal do trabalho de Viseu (Portugalsko) z 13. júla 2012 a doručený Súdnemu dvoru 18. júla 2012, ktorý súvisí s konaním:

Worten – Equipamentos para o Lar, SA,

proti

Autoridade para as Condições de Trabalho (ACT),

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory M. Ilešič, sudcovia E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh (spravodajca), C. Toader a C. G. Fernlund,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Worten – Equipamentos para o Lar, SA, v zastúpení: D. Abrunhosa e Sousa a J. Cruz Ribeiro, advogados,
- portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes a C. Vieira Guerra, splnomocnení zástupcovia,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, splnomocnený zástupca,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci M. Russo, avvocato dello Stato,

* Jazyk konania: portugalcina.

— maďarská vláda, v zastúpení: M. Fehér, K. Szíjjártó a Á. Szilágyi, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: P. Costa de Oliveira a B. Martenczuk, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 a článku 17 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, s. 31; Mím. vyd. 13/015, s. 355).
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi spoločnosťou Worten – Equipamentos para o Lar, SA (ďalej len „Worten“) so sídlom vo Viseu (Portugalsko) a Autoridade para as Condições de Trabalho (ACT) (orgán dohľadu nad pracovnými podmienkami; ďalej len „ACT“), ktorého predmetom bola žiadosť tohto orgánu o prístup k záznamom o pracovnom čase tejto spoločnosti.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 95/46

- 3 Podľa článku 2 smernice 95/46 nazvaného „Definície“:

„Na účely tejto smernice:

- a) ‚osobné údaje‘ znamenajú akúkoľvek informáciu, ktorá sa týka identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby (‚údajového subjektu‘); identifikovateľná osoba je osoba, ktorú možno identifikovať, priamo alebo nepriamo, najmä pomocou overenia identifikačného čísla alebo jedného alebo viacerých faktorov špecifických pre jeho fyzickú, fyziologickú, duševnú, hospodársku, kultúrnu alebo sociálnu identitu;
- b) ‚spracovanie osobných údajov‘ (‚spracovanie‘) znamená akúkoľvek operáciu alebo komplex operácií, ktorá sa vykonáva na osobných údajoch, či už automatickými prostriedkami, alebo nie, ako je zber, zaznamenávanie, organizácia, uskladnenie, úprava alebo nahradenie, vyhľadávanie, nahliadnutie, používanie, odhalenie prenosom, šírenie alebo sprístupnenie iným spôsobom, upravenie alebo kombinácia, blokovanie, vymazanie alebo zničenie;

...“

- 4 Článok 3 tejto smernice nazvaný „Rozsah“ znie takto:

„1. Táto smernica sa uplatňuje na spracovanie osobných údajov vcelku alebo čiastočných údajov, automatickými prostriedkami, a na spracovanie osobných údajov inými, ako automatickými prostriedkami, ktoré tvoria časť registračného systému alebo určených pre to, aby tvorili časť registračného systému.“

2. Táto smernica sa neuplatňuje na spracovanie osobných údajov:

- v priebehu činností, ktoré sú mimo rozsahu zákona spoločenstva, ako sú tie, ktoré sú uvedené v hlave V a VI Zmluvy o Európskej únii a v žiadnom prípade sa neuplatňujú na operácie spracovania týkajúce sa verejnej bezpečnosti, obrany, bezpečnosti štátu (vrátane hospodárskej prosperity štátu, keď sa operácia spracovania týka záležitostí bezpečnosti štátu) a činností štátu v oblastiach trestného zákona,
- fyzickou osobou v priebehu osobnej činnosti, alebo činnosti týkajúcej sa domácnosti.“

5 Článok 6 uvedenej smernice, ktorý upravuje zásady týkajúce sa kvality údajov, stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, že osobné údaje musia byť:

...

- b) zhromaždené na špecifikované, explicitné a zákonné účely a nebudú sa ďalej spracovávať spôsobmi, ktoré nie sú zlučiteľné s týmito účelmi. Ďalšie spracovanie údajov pre historické, štatistické alebo vedecké účely sa nepovažuje za nezlučiteľné, pod podmienkou, že členské štáty zabezpečia primerané bezpečnostné opatrenia;
- c) adekvátne, relevantné a nie neprimerané vo vzťahu k účelom, pre ktoré sú zhromažďované a/alebo ďalej spracované;

...

2. Úlohou kontrolóra je zaistiť, aby sa vyhovelo odseku 1.“

6 Článok 7 tejto smernice, ktorý upravuje zásady zákonnosti spracovania údajov, stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby bolo možné osobné údaje spracovať, iba ak:

...

- c) spracovanie je nevyhnutné na vyhovie právnemu záväzku, ktorého subjektom je kontrolór,
alebo

...

- e) spracovanie je nevyhnutné na splnenie úlohy vykonávanej vo verejnom záujme alebo v uplatňovaní oficiálneho poverenia zverného kontrolórovi alebo tretej strane, ktorej sa údaje odhalia;

...“

7 Článok 17 smernice 95/46 nazvaný „Bezpečnosť spracovania“ znie takto:

„1. Členské štáty zabezpečia, zavedenie príslušných technických a organizačných opatrení na ochranu osobných údajov pred náhodným alebo nezákonným poškodením alebo náhodnej strate, zmene, neoprávnenému prezradeniu alebo sprístupneniu, najmä, kde spracovanie obsahuje prenos údajov cez sieť a proti všetkým iným nezákonným formám spracovania.

So zreteľom na stav techniky a cenu jej zavedenia takéto opatrenia zabezpečia úroveň bezpečnosti primeranú pre riziká, ktoré predstavuje spracovanie a charakter údajov, ktoré sa majú chrániť.

...“

Smernica 2003/88 ES

- 8 Článok 1 smernice 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (Ú. v. ES L 299, s. 9; Mim. vyd. 05/004, s. 381) nazvaný „Účel a rozsah pôsobnosti“ stanovuje:

„1. Táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.

2. Táto smernica sa vzťahuje na:

- a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas...

...“

- 9 Článok 6 tejto smernice s názvom „Maximálny týždenný pracovný čas“ stanovuje:

„Členské štáty prijímú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov:

...

- b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.“

- 10 Podľa článku 22 ods. 1 prvého pododseku uvedenej smernice:

„Členský štát má možnosť neuplatňovať článok 6 pri zachovávaní všeobecných zásad ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov a za predpokladu, že prijíme nevyhnutné opatrenia, aby sa zabezpečilo, že:

- a) žiadny zamestnávateľ nevyžaduje, aby pracovník pracoval dlhšie ako 48 hodín počas doby siedmich dní, ktorá sa vypočíta ako priemer za referenčné obdobie uvedené v článku 16 písm. b), pokiaľ najprv nezískal súhlas pracovníka vykonávať takúto prácu;

...

- c) zamestnávateľ vedie aktuálne záznamy o všetkých pracovníkoch, ktorí vykonávajú takúto prácu;

- d) záznamy sa dajú k dispozícii príslušným orgánom, ktoré môžu, z dôvodov spojených s bezpečnosťou a/alebo ochranou zdravia pracovníkov, zakázať alebo obmedziť možnosť prekročenia maximálneho týždenného pracovného času;

...“

Portugalská právní úprava

11 Článek 202 zákonníka práce (codigo do trabalho) přijatý zákonem č. 7/2009 z 12. februára 2009 nazvaný „Záznamy o pracovnom čase“ stanovuje:

- „1. Zamestnávateľ je povinný viesť v dostupných priestoroch záznamy o pracovnom čase pracovníkov vrátane pracovníkov s flexibilným pracovným časom a to spôsobom umožňujúcim do týchto záznamov bezprostredne nahliadnuť.
2. Tieto záznamy musia obsahovať údaje o začiatku a skončení pracovnej doby, ako aj o prestávkach a dobách nezahrnutých do pracovnej doby, tak aby bolo možné určiť pracovný čas odpracovaný pracovníkom za deň a za týždeň...

...

5. Porušenie ustanovení tohto článku predstavuje závažné porušenie práva.“

12 Zákon č. 107/2009 zo 14. septembra 2009 obsahuje okrem iného toto ustanovenie:

„Článok 10 –

Právomoci pri výkone kontroly

1. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia osobitnej právnej úpravy, má inšpektor práce pri výkone svojich úloh nasledujúce právomoci:

- a) Môže požiadať, aby mu boli bezprostredne alebo prostredníctvom decentralizovaných útvarov inšpekčnej služby ministerstva práce predložené dokumenty a iné záznamy potrebné na určenie pracovných vzťahov a pracovných podmienok, a môže tieto dokumenty a iné záznamy skúmať a vyhotovovať z nich kópie;

...

2. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia osobitnej právnej úpravy, má inšpektor sociálnej zabezpečenia pri výkone svojich úloh nasledujúce právomoci:

- a) na účely skúmania, nahliadnutia a založenia do spisu môže požiadať o okamžité predloženie účtovných kníh, dokumentov, záznamov, archívov a iných relevantných listín patriacich subjektom, ktorých činnosť je predmetom kontroly, nevyhnutných na overenie kontrolovaných skutočností, a z týchto dokumentov môže vyhotovovať kópie,

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

13 Dňa 9. marca 2010 ACT vykonal kontrolu v prevádzke spoločnosti Worten vo Viseu, o ktorej priebehu vyhotovil zápisnicu konštatujúcu nasledujúce:

— uvedená spoločnosť v tejto prevádzke zamestnávala štyroch pracovníkov pracujúcich na striedajúcej sa zmeny,

- neboli dostupné žiadne záznamy o pracovnom čase, do ktorých by bolo možné bezprostredne nahliadnuť a ktoré mali obsahovať údaje o denných pracovných dobách, dennom a týždennom pracovnom voľne, ako aj výpočet času odpracovaného pracovníkmi počas dňa a týždňa,
 - pracovníci zaznamenávali svoj pracovný čas magnetickou kartou, ktorú vkladali do zariadenia inštalovaného v priestoroch obchodu, ktorý sa nachádza vedľa uvedenej prevádzky,
 - nielenže záznamy o pracovnom čase neboli dostupné pre akéhokoľvek pracovníka podniku a prevádzky, kde vykonával svoju činnosť, ale navyše prístup k nim mohla získať iba osoba s prístupom do informačného systému, konkrétne lokálny vedúci spoločnosti Worten, ktorý v čase uvedenej kontroly nebol prítomný, pričom v takomto prípade mohlo poskytnúť tieto informácie z uvedených záznamov iba personálne oddelenie centrály spoločnosti Worten.
- 14 Dňa 15. marca 2010 na základe výzvy na predloženie informácií ACT získal záznamy o pracovnom čase obsahujúce údaje, ktoré je podľa zákona možné vyžadovať.
- 15 V rozhodnutí zo 14. marca 2012 ACT konštatoval, že Worten sa dopustila závažného porušenia pracovno-právnych predpisov, keď porušila pravidlá týkajúce sa záznamov o pracovnom čase stanovené v článku 202 ods. 1 zákonníka práce v rozsahu, v akom táto spoločnosť neumožnila ACT v dotknutej prevádzke bezprostredne nahliadnuť do záznamov o pracovnom čase pracovníkov, ktorí sú zamestnaní v tejto prevádzke. Závažnosť porušenia vyplýva z toho, že záznamy o pracovnom čase umožňujú bezprostredne a rýchlo overiť súlad organizácie práce podniku s právnymi predpismi o pracovnom čase. V dôsledku toho AST uložil spoločnosti Worten pokutu vo výške 2 000 eur.
- 16 Worten toto rozhodnutie napadla žalobou o neplatnosť podanou na Tribunal do trabalho de Viseu.
- 17 Za týchto okolností Tribunal do trabalho de Viseu rozhodol konanie prerušiť a Súdnemu dvoru položiť tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 2 smernice 95/46... vykladať v tom zmysle, že register pracovného času, t. j. údaj o čase, kedy jednotliví pracovníci začínajú a končia pracovnú zmenu, ako aj údaj o prestávkach alebo čase, ktorý nie je do pracovného času zahrnutý, musí byť zahrnutý pod pojem ‚osobné údaje‘?
 2. V prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu otázku má Portugalsko podľa článku 17 ods. 1 smernice 95/46... povinnosť stanoviť primerané technické a organizačné opatrenia na ochranu osobných údajov pred náhodným alebo nezákonným poškodením alebo náhodnou stratou, zmenou, neoprávneným prezradením alebo sprístupnením, najmä pokiaľ spracovanie obsahuje prenos údajov v sieti?
 3. Rovnako v prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu otázku ak členský štát neprijme žiadne opatrenia na vykonanie článku 17 ods. 1 smernice 95/46... a ak zamestnávateľ zodpovedný za spracovanie týchto údajov prijme systém obmedzeného prístupu k takýmto údajom, ktorý neumožňuje automatický prístup príslušného vnútroštátneho orgánu na účely kontroly pracovných podmienok, má sa zásada prednosti práva Európskej únie vykladať v tom zmysle, že členský štát nemôže sankcionovať zamestnávateľa za uvedené konanie?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 18 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa článok 2 písm. a) smernice 95/46 má vykladať v tom zmysle, že záznamy o pracovnom čase, akými sú dotknuté záznamy vo veci samej, ktoré obsahujú údaje o čase, kedy jednotliví pracovníci začínajú a končia pracovnú zmenu, ako aj údaje o prestávkach alebo čase, ktorý nie je do pracovného času zahrnutý, spadajú pod pojem „osobné údaje“ v zmysle tohto ustanovenia?
- 19 V tejto súvislosti stačí konštatovať, že, ako uviedli všetci účastníci konania v predložených písomných pripomienkach, údaje nachádzajúce sa v záznamoch o pracovnom čase, akými sú dotknuté záznamy vo veci samej, v ktorých sa pre jednotlivých pracovníkoch uvádzajú denné pracovné doby, ako aj doby odpočinku, predstavujú „osobné údaje“ v zmysle článku 2 písm. a) smernice 95/46, pretože ide o „informácie, ktoré sa týkajú identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby“ (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 20. mája 2003, Österreichischer Rundfunk a i., C-465/00, C-138/01 a C-139/01, Zb. s. I-4989, bod 64; zo 16. decembra 2008, Huber, C-524/06, Zb. s. I-9705, bod 43, ako aj zo 7. mája 2009, Rijkeboer, C-553/07, Zb. s. I-3889, bod 42).
- 20 Zber, zaznamenávanie, usporiadanie, uchovávanie, konzultovanie a používanie takýchto údajov zamestnávateľom, ako aj ich poskytnutie zo strany zamestnávateľa vnútroštátnym orgánom príslušným v oblasti dohľadu nad pracovnými podmienkami, predstavuje teda „spracovanie osobných údajov“ v zmysle článku 2 písm. b) smernice 95/46 (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky Österreichischer Rundfunk a i., už citovaný, bod 64, ako aj Huber, už citovaný, bod 43).
- 21 Okrem toho treba uviesť, že vzhľadom na to, že vo veci samej je nesporné, že toto spracovanie osobných údajov je automatické a že žiadna z výnimiek uvedených v článku 3 ods. 2 smernice 95/46 nie je uplatniteľná, spadá uvedené spracovanie do pôsobnosti tejto smernice.
- 22 Na prvú otázku je preto potrebné odpovedať tak, že článok 2 písm. a) smernice 95/46 sa má vykladať v tom zmysle, že záznamy o pracovnom čase, akými sú dotknuté záznamy vo veci samej, ktoré obsahujú údaje o čase, kedy jednotliví pracovníci začínajú a končia pracovnú zmenu, ako aj údaje o prestávkach alebo čase, ktorý nie je do pracovného času zahrnutý, spadajú pod pojem „osobné údaje“ v zmysle tohto ustanovenia.

O druhej a tretej otázke

- 23 Svojou druhou a treťou otázkou, ktoré je potrebné skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 17 ods. 1 smernice 95/46 vykladať v tom zmysle, že každý členský štát má povinnosť stanoviť technické a organizačné opatrenia primerané na ochranu osobných údajov pred náhodným alebo nezákonným poškodením alebo náhodnou stratou, zmenou, neoprávneným prezradením alebo sprístupnením, a pri kladnej odpovedi, či v prípade, ak členský štát neprijal takéto opatrenia, je oprávnený uložiť sankciu zamestnávateľovi zodpovednému za spracovanie týchto údajov, ktorý prijal systém obmedzeného prístupu k takýmto údajom, ktorý neumožňuje vnútroštátnemu orgánu príslušnému v oblasti dohľadu nad pracovnými podmienkami bezprostredný prístup.
- 24 Treba pripomenúť, že podľa článku 17 ods. 1 smernice 95/46 týkajúceho sa bezpečnosti spracovania údajov členské štáty musia zabezpečiť, aby spracovateľ osobných údajov zaviedol príslušné technické a organizačné opatrenia, ktoré majú so zreteľom na stav techniky a na náklady na ich zavedenie zaistiť primeranú úroveň bezpečnosti zodpovedajúcu rizikám, ktoré vyplývajú zo spracovania a povahy údajov, ktoré sa majú chrániť (pozri v tomto zmysle rozsudok Rijkeboer, už citovaný, bod 62).

- 25 Z toho vyplýva, že na rozdiel od predpokladu, z ktorého vychádza druhá a tretia otázka, uvedený článok 17 ods. 1 neukladá členským štátom – ak samy nemajú postavenie spracovateľa údajov – povinnosť prijať tieto technické a organizačné opatrenia, keďže povinnosť prijať takéto opatrenia stanovuje výlučne pre spracovávateľa údajov, ktorým je v prejednávanej veci zamestnávateľ. Toto ustanovenie naproti tomu ukladá členským štátom povinnosť prijať vo svojich vnútroštátnych úpravách ustanovenie, ktoré stanovuje takúto povinnosť.
- 26 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania okrem toho nijako nevyplýva, že by dotknuté údaje vo veci samej boli náhodne alebo nezákonne poškodené alebo náhodne stratené, zmenené, neoprávnené prezradené alebo sprístupnené alebo dokonca inými nezákonnými formami spracované v zmysle článku 17 ods. 1 smernice 95/46. Naopak, z informácií nachádzajúcich sa v spise, ktorý má k dispozícii Súdny dvor v tomto spore, nepochybné vyplýva, že vnútroštátne právo priznáva vnútroštátnym orgánom príslušným v oblasti dohľadu nad pracovnými podmienkami prístup k týmto údajom.
- 27 Worten však vo svojich písomných pripomienkach uvádza, že povinnosť sprístupniť záznamy o pracovnom čase podľa článku 202 ods. 1 zákonníka práce tak, aby bolo možné do nich bezprostredne nahliadnuť, je prakticky v rozpore s povinnosťou zaviesť systém primeranej ochrany osobných údajov obsiahnutých v týchto záznamoch. Takáto povinnosť by mala za následok, že každý dotknutý pracovník podniku by mal prístup k takýmto údajom, čo by bolo v rozpore s povinnosťou zabezpečiť ochranu týchto údajov stanovenou v článku 17 ods. 1 smernice 95/46. Teda takto všeobecný prístup by uvedenému ustanoveniu odňal akýkoľvek potrebný účinok.
- 28 S touto argumentáciou nemožno súhlasiť. Na rozdiel od predpokladu, z ktorého argumentácia vychádza, totiž povinnosť zamestnávateľa ako spracovateľa osobných údajov poskytnúť vnútroštátnemu orgánu príslušnému v oblasti dohľadu nad pracovnými podmienkami bezprostredný prístup k záznamom o pracovnom čase nijako neznamená, že by osobné údaje nachádzajúce sa v týchto záznamoch museli byť len v dôsledku tejto skutočnosti sprístupnené osobám, ktoré k tomu nie sú oprávnené. Ako portugalská vláda správne uviedla, každý spracovateľ osobných údajov má totiž podľa článku 17 ods. 1 smernice 95/46 povinnosť prijať technické a organizačné opatrenia, ktorými zabezpečí, že iba osoby náležite oprávnené na prístup k dotknutým osobným údajom budú môcť vybavovať žiadosť o prístup tretej osoby.
- 29 Za týchto okolností sa výklad článku 17 ods. 1 smernice 95/46 nezdá byť relevantný pre rozhodnutie sporu vo veci samej.
- 30 V rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom zakotvenom v článku 267 ZFEÚ prislúcha Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, ktorú prejednáva. V tomto smere Súdnemu dvoru prípadne prislúcha právo preformulovať otázky, ktoré sú mu predložené. Povinnosťou Súdneho dvora je totiž vykladať všetky ustanovenia práva Únie, ktoré vnútroštátne súdy potrebujú na rozhodovanie v sporoch, ktoré prejednávajú, aj keď tieto ustanovenia nie sú výslovne spomenuté v otázkach, ktoré tieto súdy položili Súdnemu dvoru (pozri najmä rozsudky z 8. marca 2007, Campina, C-45/06, Zb. s. I-2089, body 30 a 31, ako aj zo 14. októbra 2010, Fuß, C-243/09, Zb. s. I-9849, bod 39).
- 31 V dôsledku toho, hoci z formálneho hľadiska vnútroštátny súd svoje otázky obmedzil iba na výklad článku 17 ods. 1 smernice 95/46, to nebráni Súdnemu dvoru, aby poskytol vnútroštátnemu súdu všetky aspekty výkladu práva Únie, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie vo veci, ktorú prejednáva, a to bez ohľadu na to, či ich vnútroštátny súd uviedol alebo neuviedol vo svojich otázkach. V tejto súvislosti prináleží Súdnemu dvoru, aby zo všetkých informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, vybral tie právne ustanovenia, ktoré si so zreteľom na predmet sporu vyžadujú výklad (pozri rozsudok Fuß, už citovaný, bod 40).

- 32 V prejednávanej veci zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že vnútroštátny súd sa predovšetkým snaží zistiť, či sa ustanovenia smernice 95/46 majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, akou je dotknutá právna úprava vo veci samej, ktorá ukladá zamestnávateľovi povinnosť sprístupniť vnútroštátnemu orgánu príslušnému v oblasti dohľadu nad pracovnými podmienkami záznamy o pracovnom čase spôsobom umožňujúcim do nich bezprostredne nahliadnuť. Z bodu 15 tohto rozsudku vyplýva, že spoločnosti Worten bola uložená peňažná sankcia z dôvodu porušenia povinnosti stanovenej v článku 202 ods. 1 zákonníka práce.
- 33 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustanovení kapitoly II smernice 95/46 nazvanej „Všeobecné nariadenia týkajúce sa zákonnosti spracovania osobných údajov“ akékoľvek spracovávanie osobných údajov, okrem výnimiek prípustných na základe článku 13 tejto smernice, musí na jednej strane byť v súlade so zásadami týkajúcimi sa kvality údajov podľa článku 6 tejto smernice a na druhej strane zodpovedať jednej zo zásad týkajúcich sa zákonnosti spracovávania údajov podľa článku 7 tejto smernice (rozsudky Österreichischer Rundfunk a i., už citovaný, bod 65; Huber, už citovaný, bod 48, ako aj z 24. novembra 2011, ANSEF a FECEMD, C-468/10 a C-469/10, Zb. s. I-12181, bod 26).
- 34 Konkrétne, údaje musia byť podľa článku 6 ods. 1 písm. b) a c) smernice 95/46 „zhromaždené na špecifikované, explicitné a zákonné účely“ a tiež musia byť „adekvátne, relevantné a nie neprimerané“ vo vzťahu k uvedeným účelom. Podľa článku 7 písm. c) a e) uvedenej smernice je spracúvanie osobných údajov prípustné, ak je buď „nevyhnutné na splnenie zákonnej povinnosti, ktorej subjektom je spracovateľ údajov“, alebo ak je „nevyhnutné na splnenie úlohy vykonávanej vo verejnom záujme alebo v uplatňovaní oficiálneho poverenia zverenieho spracovateľovi údajov alebo tretej strane, ktorej sa údaje odhalia“ (rozsudok Österreichischer Rundfunk a i., už citovaný, bod 66).
- 35 Tak je to pravdepodobne v situácii, akou je situácia vo veci samej, ak je zjavné – pričom to musí overiť vnútroštátny súd – že jednak osobné údaje nachádzajúce sa v záznamoch o pracovnom čase sú zhromažďované s cieľom zabezpečiť dodržiavanie právnej úpravy týkajúcej sa pracovných podmienok a jednak spracovanie týchto osobných údajov je nevyhnutné na rešpektovanie zákonnej povinnosti, ktorej subjektom je spracovateľ údajov, ako aj na vykonávanie kontrolných úloh zverených vnútroštátnemu orgánu príslušnému v oblasti dohľadu nad pracovnými podmienkami.
- 36 Pokiaľ ide o konkrétne podmienky organizácie prístupu tohto vnútroštátneho orgánu k osobným údajom s cieľom zabezpečiť vykonávanie úloh dohľadu nad pracovnými podmienkami, je potrebné pripomenúť, že za nevyhnutné v zmysle článku 7 písm. e) smernice 95/46 možno považovať len poskytnutie prístupu orgánom, ktoré majú v tejto oblasti právomoc (pozri v tomto zmysle rozsudok Huber, už citovaný, bod 61).
- 37 V súvislosti s povinnosťou zamestnávateľa poskytnúť uvedenému vnútroštátnemu orgánu bezprostredný prístup k záznamom o pracovnom čase z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že takáto povinnosť sa môže zdať nevyhnutná v zmysle tohto ustanovenia, ak prispieva k účinnejšiemu uplatňovaniu právnej úpravy v oblasti pracovných podmienok (pozri analogicky rozsudok Huber, už citovaný, bod 62).
- 38 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že cieľom smernice 2003/88 je upraviť minimálne požiadavky určené na zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov prostredníctvom zblížovania vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa najmä trvania pracovného času tým, že sa pracovníkom priznáva nárok na minimálne doby odpočinku, najmä denného a týždenného, ako aj na primerané prestávky v práci, a že sa stanovuje maximálna hranica týždenného pracovného času (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 5. októbra 2004, Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, Zb. s. I-8835, bod 76, ako aj z 25. novembra 2010, Fuß, C-429/09, Zb. s. I-12167, bod 43).

- 39 Z toho hľadiska článok 6 písm. b) smernice 2003/88 ukladá členským štátom, aby prijali „opatrenia nevyhnutné“ na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín (pozri v tomto zmysle rozsudky Pfeiffer a i., už citovaný, bod 100, ako aj zo 14. októbra 2010, Fuß, bod 33).
- 40 Navyše článok 22 ods. 1 prvý pododsek smernice 2003/88 stanovuje, že členské štáty majú možnosť neuplatňovať článok 6 tejto smernice najmä za predpokladu, že prijmú nevyhnutné opatrenia, aby sa zabezpečilo, že zamestnávateľ vedie aktuálne záznamy o všetkých dotknutých pracovníkoch [článok 22 ods. 1 prvý pododsek písm. c) uvedenej smernice] a že tieto záznamy sa sprístupnia príslušným orgánom, ktoré z dôvodov spojených s bezpečnosťou a/alebo ochranou zdravia pracovníkov môžu zakázať alebo obmedziť možnosť prekročenia maximálneho týždenného pracovného času [článok 22 ods. 1 prvý pododsek písm. d) uvedenej smernice].
- 41 Európska komisia sa domnieva, že aj keď smernica 2003/88 výslovne neukladá členským štátom povinnosť prijať právnu úpravu, akou je dotknutá právna úprava vo veci samej, kontrola dodržiavania povinností uložených touto smernicou môže ako „nevyhnutné opatrenia“ na dosiahnutia cieľa zahŕňať zavedenie opatrení dohľadu. Povinnosť zamestnávateľa umožniť bezprostredné nahliadnutie do záznamov o pracovnom čase pritom môže zabrániť tomu, aby boli údaje v čase medzi inšpekciou vykonanou príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a skutočnou kontrolou uvedených údajov týmito orgánmi akokoľvek zmenené.
- 42 Worten naproti tomu tvrdí, že táto povinnosť je neprimeraná, keďže zasahuje do súkromného života pracovníkov. Záznamy o pracovnom čase majú na jednej strane za cieľ poskytnúť pracovníkovi dôkaz na účely overenia skutočne odpracovaného času. Hodnovernosť týchto záznamov však vo veci samej nebola spochybnená. Na druhej strane uvedené záznamy umožňujú zistiť priemerné odpracované doby na účely kontroly v prípade oslobodenia od pevného pracovného času. Na tieto účely bezprostredná dostupnosť týchto záznamov neprináša žiadnu pridanú hodnotu. Informácie nachádzajúce sa v týchto záznamoch možno navyše poskytnúť aj následne.
- 43 V prejednáwanej veci prináleží vnútroštátnemu súdu, aby overil, či povinnosť zamestnávateľa poskytnúť vnútroštátnemu orgánu príslušnému v oblasti dohľadu nad pracovnými podmienkami prístup k záznamom o pracovnom čase spôsobom, umožňujúcim do nich bezprostredne nahliadnuť, možno považovať za nevyhnutnú na účely výkonu úloh dohľadu týmto orgánom, keďže prispieva k účinnejšiemu uplatňovaniu právnej úpravy v oblasti pracovných podmienok, najmä pokiaľ ide o pracovný čas.
- 44 V tejto súvislosti treba uviesť, že ak sa takáto povinnosť považuje za nevyhnutnú na dosiahnutie tohto cieľa, sankcie uložené s cieľom zabezpečiť účinné uplatňovanie požiadaviek stanovených smernicou 2003/88 musia v každom prípade rešpektovať zásadu proporcionality, čo musí vo veci samej rovnako overiť vnútroštátny súd (pozri analogicky rozsudok zo 6. novembra 2003, Lindqvist, C-101/01, Zb. s. I-12971, bod 88).
- 45 Za týchto okolností je potrebné na druhú a tretiu otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 1 písm. b) a c) a článok 7 písm. c) a e) smernice 95/46 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, akou je dotknutá právna úprava vo veci samej, ktorá ukladá zamestnávateľovi povinnosť sprístupniť vnútroštátnemu orgánu príslušnému v oblasti dohľadu nad pracovnými podmienkami záznamy o pracovnom čase spôsobom umožňujúcim do nich bezprostredne nahliadnuť, ak je takáto povinnosť nevyhnutná na účely výkonu úloh dohľadu tohto orgánu nad uplatňovaním právnej úpravy v oblasti pracovných podmienok, najmä pokiaľ ide o pracovný čas.

O trovách

- ⁴⁶ Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. Článok 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov sa má vykladať v tom zmysle, že záznamy o pracovnom čase, akými sú dotknuté záznamy vo veci samej, ktoré obsahujú údaje o čase, kedy jednotliví pracovníci začínajú a končia pracovnú zmenu, ako aj údaje o prestávkach alebo čase, ktorý nie je do pracovného času zahrnutý, spadajú pod pojem „osobné údaje“ v zmysle tohto ustanovenia.
2. Článok 6 ods. 1 písm. b) a c) a článok 7 písm. c) a e) smernice 95/46 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, akou je dotknutá právna úprava vo veci samej, ktorá ukladá zamestnávateľovi povinnosť sprístupniť vnútroštátnemu orgánu príslušnému v oblasti dohľadu nad pracovnými podmienkami záznamy o pracovnom čase spôsobom umožňujúcim do nich bezprostredne nahliadnuť, ak je takáto povinnosť nevyhnutná na účely výkonu úloh dohľadu tohto orgánu nad uplatňovaním právnej úpravy v oblasti pracovných podmienok, najmä pokiaľ ide o pracovný čas.

Podpisy